

บทที่ 4

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ตามความเห็นของผู้บริหารพนักงาน ครูผู้ดูแลเด็ก และศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามจำนวน 126 ชุด เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้รับแบบสอบถามคืนมาจำนวน 126 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์สถิติเชิงบรรยาย เพื่อบรรยายลักษณะกลุ่มเป้าหมาย และตัวแปรที่ศึกษา โดยการแจกแจงความถี่ (f) ค่าร้อยละ (%) ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำข้อมูลที่วิเคราะห์ได้มาเขียนรายงานตามสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ แล้วนำผลที่ได้มาสรุปประเด็นในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตามความเห็นของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 4 คน โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สถานภาพภาพผู้ตอบแบบสอบถาม

2. สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่นในรายละเอียดประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก 2) ด้านธุรการ การเงินและพัสดุ 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. อภิปรายผลการวิจัย

1. สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พนักงานส่วนท้องถิ่น ครูผู้ดูแลเด็ก ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น รวมทั้งสิ้น 126 คน โดยผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน รายละเอียดดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=126)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	56	44.40
หญิง	70	55.60
2. อายุ		
20 - 30 ปี	14	11.10
31 - 40 ปี	54	42.90
41 - 50 ปี	37	29.40
51 - 60 ปี	17	13.50
61 ปีขึ้นไป	4	3.20
3. วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	6	4.80
มัธยมศึกษา	24	19.00
ปวส. อนุปริญญา หรือเทียบเท่า	35	27.80
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	51	40.50
สูงกว่าปริญญาตรี	10	7.90
4. อาชีพ		
เกษตรกร	25	19.80
ค้าขาย	14	11.10
ข้าราชการ	25	19.80
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	38	30.20
อื่น ๆ	24	19.00
5. ตำแหน่งปัจจุบัน		
ผู้บริหาร	44	34.90
พนักงาน	22	17.40
ครูผู้ดูแลเด็ก	60	47.60

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (N=126)	ร้อยละ
6. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1-2 ปี	15	11.90
3-5 ปี	53	42.10
6-10 ปี	34	27.00
10 ปีขึ้นไป	24	19.00
รวม	126	100

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 เป็นผู้มีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 42.90 มีวุฒิการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 40.50 กลุ่มผู้ตอบแบบสอบถามประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 30.20 ปัจจุบันดำรงตำแหน่งครูผู้ดูแลเด็กเป็นจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 47.60 และมีประสบการณ์ในการทำงานอยู่ระหว่าง 3-5 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 42.10

2. สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น วิเคราะห์จากความแตกต่างค่าเฉลี่ยของสภาพปัญหาของการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้ง 5 ด้าน คือ 1) ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก 2) ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ 3) ด้านบุคลากร 4) ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม 5) ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ นำเสนอในรูปแบบค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ในภาพรวม

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์	3.12	0.36	ปานกลาง
2. ด้านบุคลากร	2.62	0.33	ปานกลาง
3. ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	2.56	0.38	ปานกลาง
4. ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก	2.46	0.33	น้อย
5. ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ	2.45	0.47	น้อย
รวม	2.64	0.37	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\mu = 2.64$, $\sigma = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ ($\mu = 3.12$, $\sigma = 0.36$) ด้านบุคลากร ($\mu = 2.62$, $\sigma = 0.33$) และด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ($\mu = 2.56$, $\sigma = 0.38$) ตามลำดับ ยกเว้นด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก และด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย”

เมื่อวิเคราะห์ในรายละเอียดรายด้าน ผลปรากฏตามตารางที่ 4 - 8

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ การใช้และปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์	3.72	0.57	มาก
2. ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน	3.23	0.53	ปานกลาง
3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีบทบาทในการเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการของท้องถิ่นและมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ	3.21	0.63	ปานกลาง
4. ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร และแรงงานในการจัดหา ผลิต ซ่อมแซมอุปกรณ์การเรียนการสอน และเครื่องเล่นกลางแจ้ง	3.17	0.64	ปานกลาง
5. มีการสร้างระบบเครือข่ายศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา	3.06	0.65	ปานกลาง
6. จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานของศูนย์ทางจดหมายข่าว แผ่นพับอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ	3.06	0.69	ปานกลาง
7. จัดให้มีการปฐมนิเทศพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	2.40	0.74	น้อย
รวม	3.12	0.36	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่าด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์ มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ“ปานกลาง” ($\mu=3.12$, $\sigma=0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายข้อที่มีสภาพปัญหาสูงสุดลำดับแรกคือ ผู้ปกครอง ครูผู้ดูแลเด็ก ผู้บริหาร ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ การใช้ และปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ“มาก”($\mu=3.72$, $\sigma=0.57$) ส่วนข้อที่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” คือประชาชน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานการจัดกิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และพัฒนาวิธีการเรียนรู้ในชุมชน ($\mu=3.23$, $\sigma=0.53$) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบทบาทในการเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการของท้องถิ่นและมีการประชาสัมพันธ์

ข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.63$) ยกเว้นจัดให้มีการประชุมพิเศษพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ“น้อย” ($\mu = 2.40$, $\sigma = 0.74$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง
ท้องถิ่น ด้านบุคลากร

ด้านบุคลากร	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อปรับปรุงแก้ไข	3.25	0.62	ปานกลาง
2. จัดให้มีการฝึกอบรมและดูงานเกี่ยวกับการดูแลเด็กเล็ก	3.21	0.72	ปานกลาง
3. มีกระบวนการคัดเลือกบุคลากรที่โปร่งใส	2.75	0.64	ปานกลาง
4. สร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานแก่บุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และสัมพันธ์ภาพที่ดีในองค์กร	2.58	0.58	ปานกลาง
5. ส่งเสริมบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ปฏิบัติงานร่วมกัน	2.56	0.57	ปานกลาง
6. จัดทำระเบียบ ข้อบังคับ ทะเบียนประวัติบุคลากรเป็นระบบ และเป็นปัจจุบัน	2.50	0.62	น้อย
7. ควบคุม ดูแล ให้คำปรึกษาและอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.43	0.65	น้อย
8. จัดหา จัดจ้างบุคลากรมีคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถตามมาตรฐานกำหนดตำแหน่ง	2.35	0.71	น้อย
9. ประชุมชี้แจงนโยบายและแนวทางในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.32	0.64	น้อย
10. กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม	2.32	0.68	น้อย
รวม	2.62	0.33	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า ด้านบุคลากรมีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\mu = 2.62$, $\sigma = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายข้อที่มีสภาพปัญหาในระดับ “ปานกลาง” 5 ข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อปรับปรุงแก้ไข ($\mu = 3.25$, $\sigma = 0.62$) จัดให้มีการฝึกอบรมและดูงานเกี่ยวกับการดูแลเด็กเล็ก ($\mu = 3.21$, $\sigma = 0.72$) และมีกระบวนการคัดเลือกบุคลากรที่โปร่งใส ($\mu = 2.75$, $\sigma = 0.64$) นอกนั้นมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ลำดับสุดท้าย คือ กำหนดบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเหมาะสม ($\mu = 2.32$, $\sigma = 0.68$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. จัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัยผู้เก็บยา	2.98	0.71	ปานกลาง
2. สร้าง/จัดให้มีอาคารเรียนเป็นเอกเทศและถาวร	2.95	0.82	ปานกลาง
3. จัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ตู้ เครื่องใช้ในการนอน โต๊ะ - เก้าอี้	2.60	0.62	ปานกลาง
4. ที่เก็บสิ่งปฏิกูลทั้งภายในและภายนอกอาคารมีจำนวนเพียงพอในการใช้ประโยชน์	2.59	0.62	ปานกลาง
5. จัดระบบการใช้และเก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์อย่างเหมาะสมและปลอดภัย	2.56	0.57	ปานกลาง
6. พื้นสำหรับจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กเพียงพอ	2.52	0.74	ปานกลาง
7. จัดสิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร มีรั้วล้อมรอบและประตูปิด-เปิด เครื่องเล่นสนามมีความแข็งแรงมั่นคง ยึดติดกับสนาม เครื่องเล่นสนามมีความเหมาะสมกับวัยของเด็กและกระตุ้นพัฒนาการความสามารถของเด็ก	2.46	0.64	น้อย
8. จัดสิ่งแวดล้อมภายในอาคาร แสงสว่าง เสียง การถ่ายเทของอากาศที่เอื้อต่อการพัฒนาเด็ก	2.40	0.59	น้อย
9. ที่ตั้งของอาคาร อยู่ในทำเลที่มีการคมนาคมสะดวกและห่างจากแหล่งอบายมุขหรือโรงงานอุตสาหกรรม	2.29	0.67	น้อย
10. จัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดและปลอดภัย เหมาะแก่การปฏิบัติกิจกรรมของเด็ก	2.25	0.56	น้อย
รวม	2.56	0.38	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ($\mu=2.56$, $\sigma=0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรายข้อที่มีสภาพปัญหาในระดับ “ปานกลาง” 6 ข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือ จัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัย ผู้เก็บยา ($\mu=2.98$, $\sigma=0.71$) สร้าง/จัดให้มีอาคารเรียนเป็นเอกเทศและถาวร ($\mu=2.95$, $\sigma=0.82$) และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ผู้เครื่องใช้ในการนอน โต๊ะ-เก้าอี้ ($\mu=2.60$, $\sigma=0.62$) ส่วนการจัดให้มีบริเวณพื้นที่ในอาคารที่สะอาดและปลอดภัย เหมาะแก่การปฏิบัติกิจกรรมของเด็กมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ลำดับสุดท้าย ($\mu=2.25$, $\sigma=0.56$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก

ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. จัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิประจำท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประวัติขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น	3.48	0.70	ปานกลาง
2. มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างมีระบบและกำกับติดตามให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตร และนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง	3.13	0.78	ปานกลาง
3. มีการประเมินพัฒนาการของเด็กครบถ้วนทุกด้าน และนำผลมาพิจารณาแก้ไขเด็ก	2.67	0.61	ปานกลาง
4. มีการตรวจและบันทึกสุขภาพเด็กเป็นประจำเพื่อป้องกันการเกิดโรคและการติดต่อของโรค	2.27	0.58	น้อย
5. มีการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น ทำงาน และเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม โดยครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก	2.18	0.66	น้อย
6. มีการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดี และทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง	2.15	0.55	น้อย
7. จัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและความต้องการของชุมชน	2.14	0.65	น้อย
8. จัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ประกอบการเรียน ที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอเหมาะสมกับความต้องการเด็ก และจำนวนเด็กที่ให้บริการ เช่น ของเล่นฝึกพัฒนาการด้านต่าง ๆ	2.12	0.56	น้อย
9. มีการจัดประสบการณ์พัฒนาเด็กในแต่ละช่วงอายุได้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กรวมทั้งตอบสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก	2.02	0.48	น้อย
รวม	2.46	0.33	น้อย

จากตารางที่ 7 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก โดยรวม มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ($\mu = 2.46, \sigma = 0.33$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีรายข้อที่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 3 ข้อ เรียงตามลำดับคือจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิประจำท้องถิ่น ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประวัติ ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ($\mu = 3.48, \sigma = 0.70$) มีการนิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างมีระบบ และกำกับติดตามให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับความต้องการ ผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง ($\mu = 3.13, \sigma = 0.78$) และ มีการประเมินพัฒนาการของเด็ก ครบถ้วนทุกด้านและนำผลมาพิจารณาแก้ไขเด็ก ($\mu = 2.67, \sigma = 0.61$) ส่วนการจัดประสบการณ์พัฒนา เด็กในแต่ละช่วงอายุได้เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของเด็กรวมทั้งตอบสนองความต้องการและความสนใจของเด็ก มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ลำดับสุดท้าย ($\mu = 2.02, \sigma = 0.48$)

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ

ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ	ระดับปัญหา		
	μ	σ	แปลผล
1. จัดทำข้อมูลสถิติ ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	2.69	1.97	ปานกลาง
2. มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากการใช้เงินรายได้ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	2.65	0.70	ปานกลาง
3. มีการให้บริการการเบิกจ่ายประเภทต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว เช่น การจัดกิจกรรมต่างๆของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าอาหารเสริมนมอาหารกลางวัน	2.63	0.88	ปานกลาง
4. มีการเสนอผลการใช้จ่ายงบประมาณในแต่ละปีไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	2.60	0.65	ปานกลาง
5. จัดทำบัญชีรับ-จ่ายเงินของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อย่างถูกต้องและเป็นปัจจุบัน	2.44	0.71	น้อย
6. จัดทำทะเบียนหนังสือรับ-ส่ง การควบคุมและจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ เป็นปัจจุบันและถูกต้อง	2.38	0.66	น้อย
7. ใช้งบประมาณและทรัพยากรที่ได้รับสอดคล้องกับเป้าประสงค์ ในด้านการจัดบริหารการศึกษา	2.30	0.62	น้อย
8. มีการควบคุมการตรวจสอบการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ คุ่มค่าโปร่งใส และตรวจสอบได้	2.29	0.63	น้อย
9. มีการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ให้ครูใช้อย่างเพียงพอ	2.28	0.71	น้อย
10. มีการใช้เงินงบประมาณการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินที่กำหนด	2.27	0.65	น้อย
รวม	2.45	0.47	น้อย

จากตารางที่ 8 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ มีสภาพปัญหาโดยรวมมีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ($\mu = 2.45$, $\sigma = 0.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า

การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทรายขี้เป็ดที่มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “ปานกลาง” 4 ข้อ โดย 3 ลำดับแรก คือจัดทำข้อมูลสถิติถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ($\mu=2.69$, $\sigma=1.97$) มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ นอกจากการใช้จ่ายเงินรายได้ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ($\mu=2.65$, $\sigma=0.70$) และมีการให้บริการการเบิกจ่ายประเภทต่าง ๆ ด้วยความรวดเร็ว เช่น การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ค่าอาหารเสริมนม อาหารกลางวัน ($\mu=2.63$, $\sigma=0.88$) ส่วนการใช้จ่ายเงินงบประมาณการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปตามแผนการใช้จ่ายเงินที่กำหนด มีสภาพปัญหาอยู่ในระดับ “น้อย” ลำดับสุดท้าย ($\mu=2.27$, $\sigma=0.65$)

3. แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากการศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีแนวทางการพัฒนาดังนี้

3.1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

3.1.1 ส่งเสริมให้ผู้ปกครอง ชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับเด็ก โดยเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้ ความชำนาญในแต่ละสาขาต่าง ๆ มาให้ความรู้แก่เด็กในห้องเรียน และมีการจัดประชุมผู้ปกครองกับฝ่ายบริหารการศึกษา ในวันปิดภาคเรียนทุกปี โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นในเรื่องการจัดการศึกษา และร่วมรับรู้นโยบายของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีส่วนร่วมในการให้ข้อเสนอแนะและข้อคิดเห็นต่าง ๆ กับศูนย์ เช่น ให้มีการอบรมครู ผู้ปกครอง ในเรื่องการเลี้ยงดู การทำความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กเพื่อป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น การจัดทำวารสารให้ความรู้ และร่วมจัดทำ การใช้และปรับปรุงแผนการจัดประสบการณ์ให้มีความเหมาะสม รวมทั้งการเข้าร่วมประเมินความพร้อม ความก้าวหน้าของเด็กและพัฒนาการของเด็ก เพื่อให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนและร่วมจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ให้เหมาะสมกับการเรียนการสอน

3.1.2 สนับสนุนและส่งเสริมชุมชนให้ความช่วยเหลือศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในด้านต่าง ๆ เช่น บริจาคเงิน ตลอดจนแรงงาน จัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การจัดกีฬาประจำตำบล เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนได้มีกิจกรรมทำร่วมกัน ประเพณีการรดน้ำดำหัวผู้ใหญ่ในวันสงกรานต์ ลอยกระทงเพื่อเป็นการอนุรักษ์ และถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีที่ควรแก่การอนุรักษ์ และชุมชน ผู้ปกครองควรมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเข้ามาเป็นกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หรืออาสาสมัครช่วยเหลือดูแลเด็ก ซึ่งทำให้ผู้ปกครองเข้าใจปัญหาความต้องการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และให้การสนับสนุนได้

3.1.3 สนับสนุนและการพัฒนาการและฟื้นฟูสถาบันครอบครัว โดยจัดกิจกรรม วันพ่อ วันแม่ วันเด็กภายในชุมชน

3.1.4 ส่งเสริมการบำรุงรักษาทรัพยากรในท้องถิ่นตลอดจนอนุรักษ์ ถ่ายทอด ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นที่ควรแก่การอนุรักษ์ เช่น การจัดรายวิชาท้องถิ่นเข้าไปในการ จัดทำหลักสูตรการเรียนการสอน สนับสนุนและส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และส่งเสริมประชาธิปไตยโดยการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง โดยการให้ผู้ปกครอง ชุมชน เป็นคน เลือกลงชื่อเข้าไป และควรมีการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อเผยแพร่ต่อ ชุมชนอย่างต่อเนื่องและควรมีการจัดกิจกรรมพิเศษเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างชุมชน เช่น กิจกรรมวันเด็ก

3.1.5 ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาโดยการพบปะกับผู้ปกครองอย่าง จริงจังและมีการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนთომລະหนຶ່ງຄັ້ງ หากพัฒนาการของนักเรียนคนใดไม่สมวัย ผู้ดูแลเด็กจะประสานงานกับเจ้าหน้าที่สถานีอนามัยและผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองช่วยดูแลนักเรียน อย่างใกล้ชิด เช่น ให้ออกกำลังกายทานอาหารที่มีประโยชน์การรักษาความสะอาดการให้รางวัลหรือ ชมเชยเมื่อเด็กประพฤติตนดี นอกจากนี้ยังมีชมรมผู้สูงอายุมาเล่านิทานและทำสื่อการเรียนการสอน ให้เด็กได้เรียนรู้

3.2 ด้านบุคลากร

3.2.1 แนวทางพัฒนาด้านการนิเทศ และติดตามประเมินผลการดำเนินงานศูนย์ พัฒนาเด็กเล็ก โดยมีการจัดส่งบุคลากรที่รับผิดชอบการนิเทศเข้ารับการอบรม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจในหลักการการนิเทศ รวมทั้งเทคนิค วิธีการ และทักษะต่าง ๆ นอกจากนี้อาจขอความร่วมมือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการนิเทศ จัดทำแผนประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วประเมินตามแผน จนกว่าศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจะผ่านการประเมินและจะต้องมีองค์กรพี่เลี้ยงหรือองค์กรที่ทั้งตรวจสอบ ประเมินคุณภาพทั้งให้คำแนะนำช่วยเหลือแก่องค์กรท้องถิ่น ในด้านการจัดการศึกษาและการดูแล เด็กอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้แน่ใจว่าเด็กจะได้รับบริการทางการศึกษาที่ดีขึ้น

3.2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาความรู้ ประสบการณ์การเข้ารับการอบรม อย่างต่อเนื่อง เพื่อจะได้นำความรู้มาพัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ โดยจัดส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม ในหลักสูตรใหม่ ๆ และหลากหลาย เช่น หลักสูตรการดูแลเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาศักยภาพของตนเอง การผลิตสื่อแก่ครูผู้ดูแลเด็ก โดยเน้นการผลิตสื่อจากวัสดุอุปกรณ์ที่หาง่าย ราคาไม่แพง และมีในท้องถิ่น เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายที่จะจัดซื้อสื่อซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง ส่วนหลักสูตรวิชาการที่ใช้ในการเรียน การสอนเน้นการปูพื้นฐานประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา

อารมณ์ และสังคม แก่เด็กอย่างครบถ้วน เพื่อจะได้นำมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมเรียนการสอน และนำความรู้กลับมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในวิชาชีพ และบุคลากรที่เข้ารับการอบรมต้องนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดให้เพื่อนร่วมงานได้รับรู้อย่างทั่วถึง

3.2.3 การส่งเสริมให้เข้าร่วมประชุมในโอกาสต่าง ๆ และการส่งไปศึกษาดูงาน เป็นสิ่งที่ทำให้บุคลากรได้เห็นการปฏิบัติงานขององค์กรที่ไปดูจะเห็นรูปแบบของจริงด้วยตนเอง การที่บุคลากรในองค์กรได้มีโอกาสเข้าร่วม และการพัฒนาบุคลากรโดยการให้ทุนศึกษาต่อควร สนับสนุนงบประมาณให้อย่างทั่วถึงเพื่อสร้างขวัญ กำลังใจในการทำงานทำให้ผู้ปฏิบัติงานเกิด ความรู้สึกรู้ว่าได้รับความเอาใจใส่และแลเห็นคุณค่าจากองค์กร อันก่อให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อองค์กร ซึ่งจะส่งผลถึงประสิทธิภาพขององค์กร

3.2.4 ในเรื่องการจัดทำแผนจัดประสบการณ์ จัดโดยมีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ ในเรื่องการจัดทำแผน เพื่อช่วยให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน เพื่อนำมาปรับ ใช้กับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงอายุ และควรศึกษา เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรที่มีประสิทธิภาพสำหรับพัฒนาบุคลากรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับ ศักยภาพและความพร้อมของแต่ละคน โดยร่วมมือกับสถาบันการศึกษาที่มีการสอนในสาขาการศึกษา ปฐมวัย

3.2.5 ควรมีวิธีการคัดเลือกบุคลากรที่จะมาทำหน้าที่เป็นครูผู้ดูแลเด็ก ต้องจบการศึกษา ในระดับปริญญาตรีสาขาการสอนระดับปฐมวัยโดยใช้วิธีการสอบข้อเขียน และการสอบสัมภาษณ์ ต้องเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านการดูแลเด็กเล็ก มีใจรักงานบริการ และเมื่อบุคคลใดได้รับการคัดเลือก เข้าปฏิบัติงานต้องมีการปฐมนิเทศ เป็นการแนะนำให้บุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในองค์กร หรือ ได้รู้จักงานในหน้าที่รับผิดชอบที่ปฏิบัติ

3.3 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

3.3.1 ควรจัดบริเวณที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เด็กเล็กอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา จัดมุมประสบการณ์ต่างๆ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก มีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

3.3.2 ควรจัดให้มีอาคารสถานที่เหมาะสม เป็นเอกเทศ ปลอดภัย ปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ วัสดุครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย โดยจัดหา สถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีอยู่ใน โรงเรียนสังกัด สพฐ. และสร้างเครือข่ายการศึกษาให้ ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและตระหนักในความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.3.3 แนวทางพัฒนาด้านอาคารสถานที่ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิม ให้ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการติดมุ้งลวด ปรับปรุงห้องน้ำให้เหมาะสมกับเด็ก เพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก ซึ่งการปรับปรุงจะต้องใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน บางส่วนที่เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ส่วนเรื่องของแรงงานอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง หรือประชาชน ในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านสภาพแวดล้อมควรเพิ่มพื้นที่สีเขียว และปรับปรุงภูมิทัศน์ ให้สวยงามร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้

3.3.4 ควรจัดตั้งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ผู้เครื่องใช้ในการนอน โต๊ะ เก้าอี้ โดยจัดอุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ ให้มีความสะอาด โดยทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำ โครงการวันสะอาดประจำทุกวันศุกร์ เพื่อปลูกฝังให้เด็กเล็กรู้จักทำความสะอาดตั้งแต่ยังเด็ก

3.4 ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก

3.4.1 ส่งเสริมบำรุงรักษาทรัพยากรในท้องถิ่น ตลอดจนอนุรักษ์ และถ่ายทอด ขนบธรรมเนียมประเพณีในท้องถิ่นตน โดยการจัดการทำแผนประสบการณ์บูรณาการกับวัฒนธรรม ในชุมชนเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน เช่น การสำรวจธรรมชาติในชุมชนในการจัดแผนการ เรียนรู้ โดยพานักเรียนเดินไปแหล่งธรรมชาติของชุมชน (ลานกลางหมู่บ้าน) การพาเด็กเล็กไปทุ่งนา เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ธรรมชาติและวิถีชีวิตของชุมชนที่ถูกต้อง และได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ให้เด็กได้ทราบประโยชน์ของสิ่งของเหลือใช้เช่นการนำเศษอาหารมาทำเป็น น้ำหมักชีวภาพแล้วนำมารดแปลงผักแล้วผักเติบโตสวยงาม หรือแม้แต่การใช้ก้านกล้วยที่มีอยู่ในชุมชน มาทำเป็นม้าก้านกล้วยให้เด็กได้เล่นร่วมกัน เกิดความสนุกสนาน

3.4.2 เน้นการส่งเสริมพัฒนาเด็กเป็นหลักและสร้างหลักสูตรของท้องถิ่นให้เด็ก ได้เรียนรู้ โดยจัดหลักสูตรที่พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีปราชญ์ชาวบ้านมาร่วมจัดการเรียนการสอน ประสานความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงหรือขอความร่วมมือจากผู้มีประสบการณ์ และมีความชำนาญเรื่องการศึกษาปฐมวัย เช่น โรงเรียนในสังกัด สพฐ. ในเขตพื้นที่ เพื่อจัดทำ หลักสูตรสถานศึกษาท้องถิ่นร่วมกัน และมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมกับเด็กให้ สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยให้ครู บุคลากร และชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ

3.4.3 ส่งเสริมให้มีการตรวจสอบและติดตามประเมินผลการทำงานในด้านต่าง ๆ ทั้งพัฒนาการเด็ก การจัดการเรียนการสอนของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การปฏิบัติงานของครูผู้ดูแลเด็ก และการใช้วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน เพื่อเป็นการติดตามการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ว่ามีประสิทธิภาพและมีปัญหาหรือระหว่างการดำเนินการอย่างไรบ้าง การจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานใน

การทำงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรจัดให้มีคู่มือการปฏิบัติงานให้แก่บุคลากร เพราะจะทำให้บุคลากร ได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ของการปฏิบัติงานอย่างรวดเร็วและทันกับสถานการณ์ และการ นิเทศ และติดตามการปฏิบัติงาน ควรมีการจัดส่งบุคลากรที่รับผิดชอบการนิเทศเข้ารับการอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการการนิเทศ รวมทั้งเทคนิค วิธีการและทักษะต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจขอความร่วมมือผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถด้านการนิเทศการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนร่วมจัดทำแนวทาง หรือคู่มือสำหรับการนิเทศให้มีความชัดเจน เพื่อใช้นิเทศใน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดใช้เป็นแนวเดียวกันในศูนย์พัฒนา เด็กเล็กสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4.4 ในด้านการจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการสำหรับเด็ก ควร สร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูผู้ดูแลเด็กจะได้จัดประสบการณ์และประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้อง เหมาะกับพัฒนาการของเด็ก ทั้ง 4 ด้าน โดยจัดให้เด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างดี ตลอดเวลา มี การสังเกต และการวัดพัฒนาการของเด็กอย่างเป็นรูปธรรม โดย 1) จัดทำแบบสังเกตพฤติกรรมของ เด็กเป็นรายคน 2) จัดทำพัฒนาการของเด็กเป็นรายด้านทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและ สติปัญญา รวมทั้งพัฒนาการด้านภาษาด้วย 3) จัดการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อเปรียบเทียบพัฒนาการในด้านร่างกาย และวิเคราะห์เด็กรายบุคคลเพื่อให้ทราบวิถีภาวะและ สักยภาพของเด็กแต่ละคน เพื่อนำผลที่ได้พัฒนาเด็กให้ตามธรรมชาติและศักยภาพ

3.5 ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ

3.5.1 ส่งเสริมการจัดทำข้อมูลสถิติถูกต้องและเป็นปัจจุบันโดยการนำระบบห้องสมุด และนำเทคโนโลยีสารสนเทศ อินเทอร์เน็ต ซีดีรอม มาใช้ เพื่อให้บุคคลภายนอกสามารถสืบค้น ข้อมูลได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว และจัดทำระบบทะเบียนบุคลากรให้เป็นปัจจุบันที่สามารถตรวจสอบ ความก้าวหน้าเป็นรายบุคคลได้

3.5.2 ควรส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนจากแหล่งต่าง ๆ นอกจาก การใช้เงินรายได้โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ ประชาสัมพันธ์และสร้างเครือข่ายสร้างร่วมมือกับ มือกับบุคลากร ชุมชนและองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่นให้เกิดความตระหนักและเห็นประโยชน์ของ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยจัดตั้งกองทุนการศึกษา ศูนย์รับบริจาค เพื่อใช้ในการดำเนินงาน ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3.5.3 ควรเร่งรัดการจัดสรรงบประมาณให้ทันเวลาดำเนินการให้เกิดความเป็นระบบ ทันตามความต้องการ โดยมีการประชุมร่วมมือกับบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ

วางแผนการจัดสรรงบประมาณและแก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อปรับปรุงแนวปฏิบัติการจัดสรรและการใช้ งบประมาณให้เกิดความคล่องตัวและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3.5.4 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายด้านงบประมาณเพื่อการศึกษาที่ ชัดเจน และจัดสรรงบประมาณเพื่อการศึกษาเพิ่มมากขึ้น ให้เพียงพอและครอบคลุมต่อการดำเนินการ ด้านการศึกษา

4. อภิปรายผล

จากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นที่น่าสนใจและควรที่จะ นำมาอภิปรายผล ดังนี้

4.1 ด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการประชาสัมพันธ์

สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและ การประชาสัมพันธ์ มีสภาพปัญหาโดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” ซึ่งสอดคล้องกับ ชาตรี น้อยหอม (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขต อำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า สภาพปัญหาที่มีต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยผึ้ง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับ “ปานกลาง” การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีการเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหาร จัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แต่การเข้ามามีส่วนร่วมยังมีน้อย การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการ จะมีครูผู้ดูแลเด็กเป็นผู้จัดทำเท่านั้น การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ใน การดำเนินงานการจัดกิจกรรมร่วมกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนการ ดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เช่น ร่วมกันบริจาคเงินและสิ่งของและจะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่การเข้าไปมีส่วนร่วมยังมีน้อยเนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่ค่อยมีเวลา เพราะ ต้องไปทำงาน บางส่วนไปทำงานต่างถิ่น และไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ในการมีส่วนร่วม ส่วนบทบาทของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการของท้องถิ่น และการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ยังไม่มีการดำเนินการในเรื่องเหล่านี้ มีเฉพาะการจัดให้มีที่อ่าน หนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้านเท่านั้น และจัดให้มีการปฐมนิเทศพ่อแม่ผู้ปกครองอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง ซึ่งทุกแห่งมีการปฐมนิเทศพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นประจำเพื่อชี้แจงนโยบายการบริหารงานศูนย์พัฒนา เด็กเล็กอย่างสม่ำเสมอ

4.2 ด้านบุคลากร

สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านบุคลากร พบว่า มีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพื่อปรับปรุงแก้ไขและจัดให้มีการฝึกอบรมและการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการดูแลเด็กเล็ก และมีกระบวนการคัดเลือกที่โปร่งใส มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านศึกษาโดยตรง แต่ยังมีประสบการณ์ทำงานด้านการศึกษาน้อย และบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับ นิติพร อินทรสิทธิ์ (2545) ได้ศึกษา อบต. จัดการศึกษาระดับอนุบาล 3 ขวบได้จริงหรือ พบว่า บุคลากรของ อบต. เองนั้นนับว่ายังมีความรู้ ความชำนาญในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อยไม่มีนโยบายหรือแผนการจัดการศึกษาที่วางไว้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาเลย และที่สำคัญผู้บริหาร ตลอดจนสมาชิกของ อบต. ยังมีความรู้ในเรื่องการจัดการศึกษาน้อยมากอีกทั้งยังขาดการแสวงหาความรู้ข้อมูลข่าวสารและการฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทการจัดการศึกษาอยู่มาก การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแต่เป็นเพียงการติดตามผลการปฏิบัติงานและออกเยี่ยมศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเท่านั้นไม่เคยได้รับการนิเทศและคำแนะนำจากผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย และไม่มีการติดตามประเมินประเมินผลการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างเป็นรูปธรรม การบริหารงานด้านบุคลากรยังมีปัญหาเนื่องจากครูผู้ดูแลเด็ก ศูนย์พัฒนาเด็กที่ได้รับการถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ระเบียบการบริหารงานบุคคลยังไม่ชัดเจน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีการดำเนินการเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน โดยให้ทุนการศึกษาในระดับปริญญาตรีด้านปฐมวัย มีการส่งบุคลากรเข้ารับการฝึกอบรมแต่หลักสูตรที่เข้าอบรมจะเป็นหลักสูตรเดิม ๆ เช่น หลักสูตรการจัดทำสื่อการเรียนการสอน การศึกษาดูงานจะศึกษาดูงานร่วมกับพนักงานทั้งหมดในหน่วยงานซึ่งส่วนใหญ่จะศึกษาดูงานการบริหารงานในภาพรวม แต่ด้านการดูแลเด็กเล็กมีน้อยมาก ครูผู้ดูแลเด็กส่วนใหญ่ยังไม่จบปริญญาตรีด้านปฐมวัยการได้รับทุนการศึกษาต่อยังมีเพียงศูนย์ละ 1 คน เนื่องจากงบประมาณยังมีจำกัด จึงทำให้ครูบางส่วนยังใช้ทุนส่วนตัวในการศึกษาต่อ ในการปฏิบัติงานครูผู้ดูแลเด็กยังมีสถานะเป็นพนักงานจ้างเท่านั้นยังไม่ได้บรรจุเข้ารับเป็นข้าราชการ จึงยังไม่ค่อยมั่นใจในการปฏิบัติงานและคิดว่าไม่มีความมั่นคงในอาชีพที่ตนปฏิบัติอยู่

4.3 ด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม

สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม พบว่า การบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดให้มีมาตรการเพื่อความปลอดภัย ติดตั้งอุปกรณ์ระบบความปลอดภัย ผู้เก็บขยะสร้าง/จัดให้มีอาคารเรียนเป็นเอกเทศและถาวร และจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ผู้เครื่องใช้ในการนอน โต๊ะ-เก้าอี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการ

จัดให้มีมาตรการความปลอดภัยของเด็ก มีการแยกเด็กป่วยเป็นสัดส่วน มีห้องปฐมพยาบาล ตู้ยาสามัญประจำบ้าน ห้องรับประทานอาหาร มีเพียงแห่งเดียวที่มีการจัดให้มีมาตรการความปลอดภัยของเด็กที่ยังไม่ได้มาตรฐาน ส่วนที่ตั้งอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 2 แห่ง ยังไม่เป็นเอกเทศ สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกยังไม่มีความเหมาะสมที่จะจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจากกรมการศาสนา แต่ผู้บริหารมีนโยบายการพัฒนาด้านอาคารสถานที่ คือ มีการก่อสร้างอาคารเรียนขึ้นใหม่ แยกเด็กเล็กตามพัฒนาการตามวัย คือ 3 ขวบ 4 ขวบ และ 5 ขวบ และบริเวณรอบ ๆ มีการปรับภูมิทัศน์ และเร่งรัดให้มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ซึ่งจากสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมยังต้องมีการพัฒนาให้มีความเหมาะสมต่อการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก โดยมีแนวทางในการพัฒนาดังนี้

1. ควรจัดบริเวณที่พักเด็กป่วยแยกเป็นสัดส่วน มีอุปกรณ์ปฐมพยาบาล ตู้ยา เครื่องเวชภัณฑ์ที่จำเป็น เด็กเล็กอยู่ในสายตาของครูผู้ดูแลเด็กตลอดเวลา จัดมุมประสบการณ์ต่าง ๆ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็กเป็นหลัก มีวัสดุอุปกรณ์ที่ป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ

2. ควรจัดให้มีอาคารสถานที่เหมาะสม เป็นเอกเทศ ปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับเด็ก มีเครื่องใช้ วัสดุครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย โดยจัดหาสถานที่ก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกรณีอยู่ในโรงเรียนสังกัด สพฐ. และสร้างเครือข่ายการศึกษาให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมและตระหนักในความสำคัญในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

3. แนวทางพัฒนาด้านอาคารสถานที่ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมอาคารที่มีอยู่เดิมให้ได้มาตรฐานด้านความปลอดภัย โดยเฉพาะการติดมุ้งลวด ปรับปรุงห้องน้ำให้เหมาะสมกับเด็กเพื่อสุขอนามัยที่ดีของเด็ก ซึ่งการปรับปรุงจะต้องใช้งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในบางส่วนที่เป็นค่าวัสดุอุปกรณ์ ส่วนเรื่องของแรงงานอาจขอความร่วมมือจากผู้ปกครอง หรือประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา ด้านสภาพแวดล้อมควรเพิ่มพื้นที่สีเขียว และปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามร่มรื่นสวยงาม เอื้อต่อการเรียนรู้

4. ควรจัดสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสม ตู้เครื่องใช้ในการนอน โต๊ะ เก้าอี้ โดยจัดอุปกรณ์เครื่องนอนต่างๆ ให้มีความสะอาดโดยทางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดทำโครงการวันสะอาดประจำทุกวันศุกร์ เพื่อปลูกฝังให้เด็กเล็กรู้จักทำความสะอาดตั้งแต่ยังเด็ก

4.4 ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก

สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านวิชาการและการจัดประสบการณ์แก่เด็ก พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการดำเนินการ โดยจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิประจำท้องถิ่น

ได้ถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประวัติ ขนบธรรมเนียมประเพณีตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการดำเนินการเพียงแห่งเดียวเท่านั้น ซึ่งในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ จะมีผู้มีความรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ตลอดจนผู้ทรงคุณวุฒิในท้องถิ่น ได้ร่วมกันจัดทำโดยมีการประชุมร่วมกับครู ผู้บริหาร คณะกรรมการบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้ร่วมกันจัดทำ ส่วนในการจัดทำหลักสูตรได้ให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำ เช่น ผู้นำชุมชน คณะกรรมการบริหารศูนย์ ครูที่มีความเชี่ยวชาญด้านปฐมวัย เจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผู้มีความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ เข้าร่วมจัดทำ การจัดกิจกรรมพัฒนาการแก่เด็กมีการจัดให้ตามพัฒนาการตามวัยและความสนใจของเด็ก แต่การจัดสภาพห้องเรียนยังมีการรวมเด็กคละกัน ซึ่งอาจจะไม่เหมาะการจัดประสบการณ์ และอีก 3 แห่ง ยังไม่ได้ดำเนินการในการจัดทำหลักสูตรหรือแนวการจัดประสบการณ์ โดยจัดให้มีผู้ทรงคุณวุฒิประจำท้องถิ่นถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับประเพณี ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ยังไม่ได้ดำเนินการในเรื่องของการนิเทศ ติดตาม การใช้หลักสูตร เนื่องจากบุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ ขาดผู้ที่มีความเชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความสามารถด้านการนิเทศการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่มีคู่มือสำหรับการนิเทศ มีเพียงการพบปะกับครูผู้ดูแลเด็กเท่านั้น

4.5 ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุ

สภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านธุรการ การเงิน และพัสดุพบว่า มีสภาพปัญหาในการจัดเก็บเอกสารซึ่งยังเก็บในรูปแบบของการเข้าแฟ้มเอกสาร ยังไม่มีการจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศ จึงไม่สามารถสืบค้นได้ ข้อมูลจัดเก็บไม่เป็นปัจจุบัน การเบิกจ่ายเงินประเภทต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังความล่าช้า ซึ่งความเป็นจริงได้รับงบประมาณสนับสนุนน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับพัฒนาสิ่งปลูกสร้างอื่นๆ ทั้งๆ ที่ตามหลักความเป็นจริงแล้ว การพัฒนาเด็กและเยาวชนของชาติควรได้รับการพัฒนาด้านงบประมาณเป็นพิเศษมากกว่าสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ จะเห็นได้จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งมีความต้องการจะพัฒนาด้านการศึกษาโดยปรับปรุงอาคารเรียนให้เป็นเอกเทศ โดยการสร้างอาคารเรียนให้ได้มาตรฐาน แต่จากงบประมาณที่ได้รับการจัดสรรมีจำกัด จึงไม่สามารถพัฒนาเป็นไปด้วยความล่าช้า ไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้นอกจากนี้สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกยังไม่มีความเหมาะสมที่จะจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก เพราะเป็นศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่ถ่ายโอนจากกรมการศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริกุล อิศรานุกฤษ (2550) ได้ศึกษาเรื่องประเมินระบบบริการในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่าการถ่ายโอนภารกิจศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากหน่วยงานเดิมยังไม่สมบูรณ์องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่มีความได้เปรียบด้านเงินทุนและข้อมูลข่าวสาร ทำให้มีโอกาสพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งในด้านกายภาพและบุคลากร ได้มากกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก